

Rapport

NKP, potentiële piekbelasting vanuit de landbouw

Analyse van de huidige situatie

Rapport

NKP, potentiële piekbelasting vanuit de landbouw

10 mei 2021

Projectnummer	MW2005
Opdrachtgever	G.W. de Jong Provincie Zuid-Holland, Afdeling Water en Groen Postbus 90602 2509 LP Den Haag
Auteur	Mark Wilmot +31 6 46 321 551 mark.wilmot@wing.nl Wing Hollandseweg 7 ^e 6706 KN Wageningen
9 maart 2021	Oplevering conceptrapport
10 mei 2021	Reacties uit stakeholder overleg verwerkt

Introductie

De provincie Zuid-Holland is genoodzaakt om in het kader van de instandhoudingsdoelstellingen voor het Natura 2000-gebied de Nieuwkoopse plassen nieuwe hectares blauwgrasland ontwikkelen. Vanuit de directe omgeving van het gebied is er door de agrarische sector de zorg uitgesproken, dat met deze uitbreiding van het areaal natuur, bestaande agrarische bedrijven alsnog als piekbelaster kunnen worden aangewezen en daarmee mogelijk te maken krijgen met aanvullend stikstof beleid voor hun bedrijf.

Conclusie

Dit onderzoek laat zien dat de kans nihil is dat de huidige agrarische bedrijven in het gebied met hun huidige gebruik, worden aangemerkt als piekbelasters door het ontwikkelen van 4 hectare blauwgrasland op de onderzochte locatie. De ontwikkeling van het blauwgrasland zorgt er namelijk niet voor dat de bedrijfsbijdrage aan de stikstofdepositie boven de drempelwaarde van 2 mol per hectare per jaar uitkomt.

Voor eventueel nieuw te vestigen bedrijven is er, zeer lokaal in een zone van enkele honderden meters vlakbij de nieuwe natuur, minder emissieruimte om onder de drempelwaarde te blijven, maar is er nog steeds voldoende ruimte voor eventuele agrarische bedrijfsvoering.

Op basis van werkelijk gebruik (Opgave Huisvesting, OHV, uit 2019) zijn er 9 bedrijven rondom het gebied die boven de drempelwaarde zitten. De ontwikkeling van 4 hectare nieuw blauwgrasland verandert hier niets aan. Op basis van het werkelijk gebruik (OHV, 2019) zijn er 6 bedrijven die op 74% van de jaarlijkse ammoniakemissie zitten om als piekbelaster te worden geclassificeerd. De ontwikkeling van de nieuwe natuur zorgt niet voor een verandering in dit percentage. Deze bedrijven zouden alleen alsnog de drempelwaarde overstijgen wanneer het werkelijk gebruik (totale stalemissie) met meer dan 500kg/jaar (ca. 50 stuks melkvee) toeneemt ten opzichte van de opgave uit 2019

Leeswijzer

Eerst wordt de methode toegelicht, waarna de resultaten gepresenteerd worden aan de hand van een aantal figuren.

Methode

Allereerst is op basis van beschikbaar gestelde informatie door de provincie bepaald waar het hexagonalen-rekengrid van AERIUS moet worden uitgebreid, zodat ook voor de nieuw te ontwikkelen natuur de depositiebijdrage berekend kan worden.

Omdat gegevens uit de Opgave huisvesting (OHV) 2019 niet mogen worden gepubliceerd en daarbij ook alleen gekeken zou kunnen worden naar bestaande bedrijven, is er in een straal van 10km rondom de Nieuwkoopse plassen een emissie-grid gemaakt waarmee een fictief agrarisch bedrijf wordt gesimuleerd (Figuur 5). Voor dit emissie-grid is bepaald wat de omvang van de emissie van dit fictieve bedrijf zou moeten zijn om minimaal te voldoen aan de drempelwaarde van 2 mol/ha/jaar. Daarbij is uitgegaan van een standaard bronconfiguratie voor een melkveebedrijf zoals die in AERIUS Calculator is beschreven.

Vervolgens is op basis van het emissie-grid en de OHV 2019 gekeken naar de verhouding tussen de minimaal benodigde ammoniakemissie en de 'werkelijke' bedrijfsemissie die volgt uit de OHV 2019. In de analyse is geen rekening gehouden met vergunde rechten of gerealiseerde capaciteit, omdat deze gegevens niet centraal beschikbaar zijn bij de provincie. Daarmee is er geen analyse op bedrijfsniveau mogelijk zonder dat deze informatie beschikbaar wordt gesteld door de betreffende eigenaren. Om de doorlooptijd te beperken, is er door de provincie voor gekozen om geen individuele inventarisatie op te gaan starten. Ook omdat de uitbreiding van natuur niet van invloed op de bestaande/vergunde rechten. De resultaten worden zo gepresenteerd dat ondernemers zelf kunnen inschatting of er voor hun bedrijf nog extra ruimte is bovenop de al bestaande/vergunde veebezetting en/of emissies.

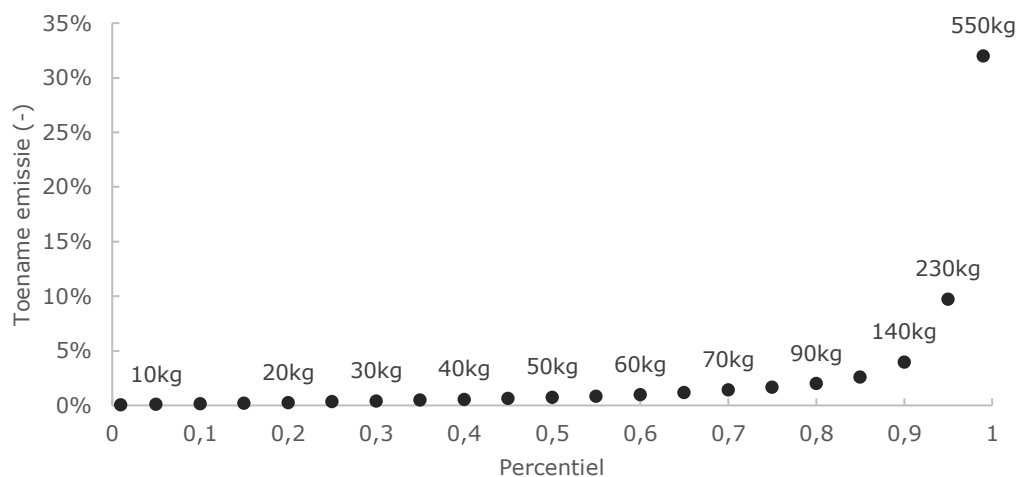
Maatgevende hexagonalen

Bij het bepalen of een agrarisch bedrijf een zogenaamde piekbelasting heeft in stikstofgevoelige natuur, is voor de 'Regeling provinciale aankoop veehouderijen nabij natuurgebieden' een methodiek ontwikkeld. Daarbij wordt voor het bedrijf berekend wat de depositiebijdrage is op maatgevende hexagonalen binnen een straal van 10km van het bedrijf. Door het Ministerie van LNV is een uitgebreide toelichting¹ geschreven over de bepaling van maatgevende hexagonalen. De maatgevende hexagonalen voor de huidige situatie in de Nieuwkoopse plassen zijn weergegeven in Figuur 3. Voor de inschatting van de maatgevende hexagonalen na realisatie van nieuw natuur zijn deze weergegeven in Figuur 4.

¹ Technische toelichting maatgevende hexagonalen ([link](#))

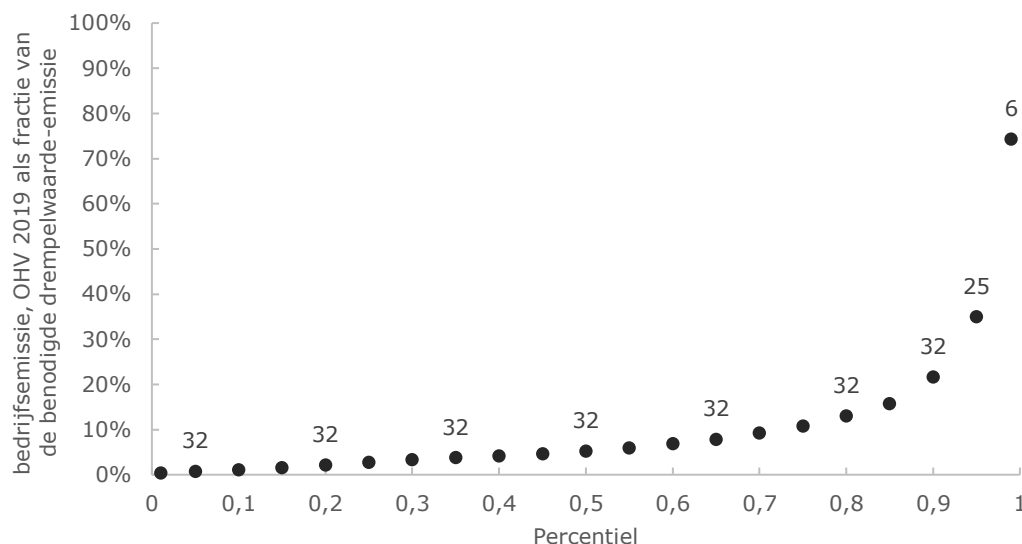
Resultaten

Voor alle hexagonen in het emissie-grid (Figuur 5) is de omvang van de minimaal benodigde bedrijfsemissie bepaald om de drempelwaarde van 2 mol/ha/jaar te halen. Dat is zowel voor de situatie met nieuwe natuur als de huidige situatie gedaan. Als uitgangspunt is de situatie met nieuwe natuur genomen en daarom is er sprake van een mogelijke toename van bedrijfsemissies, mocht de aanleg van de nieuwe natuur niet doorgaan. In Figuur 1 is weergegeven met welke omvang de emissie zou mogen toenemen om de drempelwaarde te halen als er geen nieuwe natuur zou worden aangelegd. Voor slechts 1% van de hexagonen (5 stuks) is de verandering groter dan 30% en orde grote van 550kg ammoniak. Ruimtelijk zijn deze hexagonen weergegeven in Figuur 6.

Figuur 1: Toename van emissie per percentielwaarde (aantal hexagonen in het emissie-grid) als fractie van de benodigde bedrijfsemissie voor het halen van de drempelwaarde. Met de labels is voor een aantal klassen de absolute omvang van de emissie aangegeven.

Voor 90% van de hexagonen in het emissie-grid is de verandering van de maximale bedrijfsemissie kleiner dan 10%. Aangezien de hexagonen in het emissie-grid een oppervlak hebben van 6,25ha, is de zone waarin dus eventueel sprake zou kunnen zijn van nieuwe piekbelasters beperkt tot 31,25ha bij een verandering van meer dan 30% bedrijfsemissie of 200ha wanneer een verandering van 10% bedrijfsemissie als uitgangspunt wordt genomen. Om een theoretische discussie te voorkomen, is er gekeken op basis van de OHV 2019 of er agrarische bedrijven zijn die binnen deze criteria vallen. In **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.** is de verhouding tussen de 'werkelijke' bedrijfsemissie en de benodigde bedrijfsemissie voor het halen van de drempelwaarde weergegeven.

Figuur 2: Verhouding tussen bedrijfsemissie (OHV 2019) en de benodigde bedrijfsemissie voor overschrijding drempelwaarde. Voor ieder bedrijf binnen 10km is dus vergeleken wat de werkelijke emissie is ten opzichte van wat die zou moeten zijn om de drempelwaarde te halen. In de label is aangegeven om hoeveel bedrijven het in de betreffende percentiel klasse gaat.

In Figuur 2 zijn de negen bedrijven die op basis van de huidige inzichten al boven de drempelwaarde zitten buiten de grafiek gehouden. Voor deze negen bedrijven heeft de verandering van de maatgevende hexagonen geen consequenties. Zij blijven boven de gemiddelde drempelwaarde zitten van 2 mol/ha/jaar.

Uit Figuur 2 wordt duidelijk dat voor zes bedrijven de huidige bedrijfsemissies op ca. 75% van de benodigde bedrijfsemissies zitten voordat de drempelwaarde van 2 mol/ha/jaar wordt gehaald. Overigens verandert dat niet als gevolg van de aanleg van de nieuwe natuur. Bij nadere analyse van deze bedrijven zou een verschil in werkelijke bedrijfsemissie van de stallen moeten zitten van ca. 500kg NH₃ per jaar om alsnog over de drempelwaarde (100%) te gaan. Dit verschil is zo groot, vergelijkbaar met circa vijftig stuks melkvee (A1.20) dat deze bedrijven alsnog een piekbelaster zouden worden, los van het realiseren van nieuwe natuur. Vanwege privacy wetgeving wordt er voor deze zes bedrijven verder niets gepresenteerd.

Voor alle andere bedrijven binnen 10km, is de huidige bedrijfsemissie in verhouding tot de benodigde bedrijfsemissie voor halen van de drempelwaarde zo laag, dat het uitgesloten is dat er sprake kan zijn van piekbelasting in de nieuwe situatie waar dat in de huidige situatie niet het geval zou zijn.

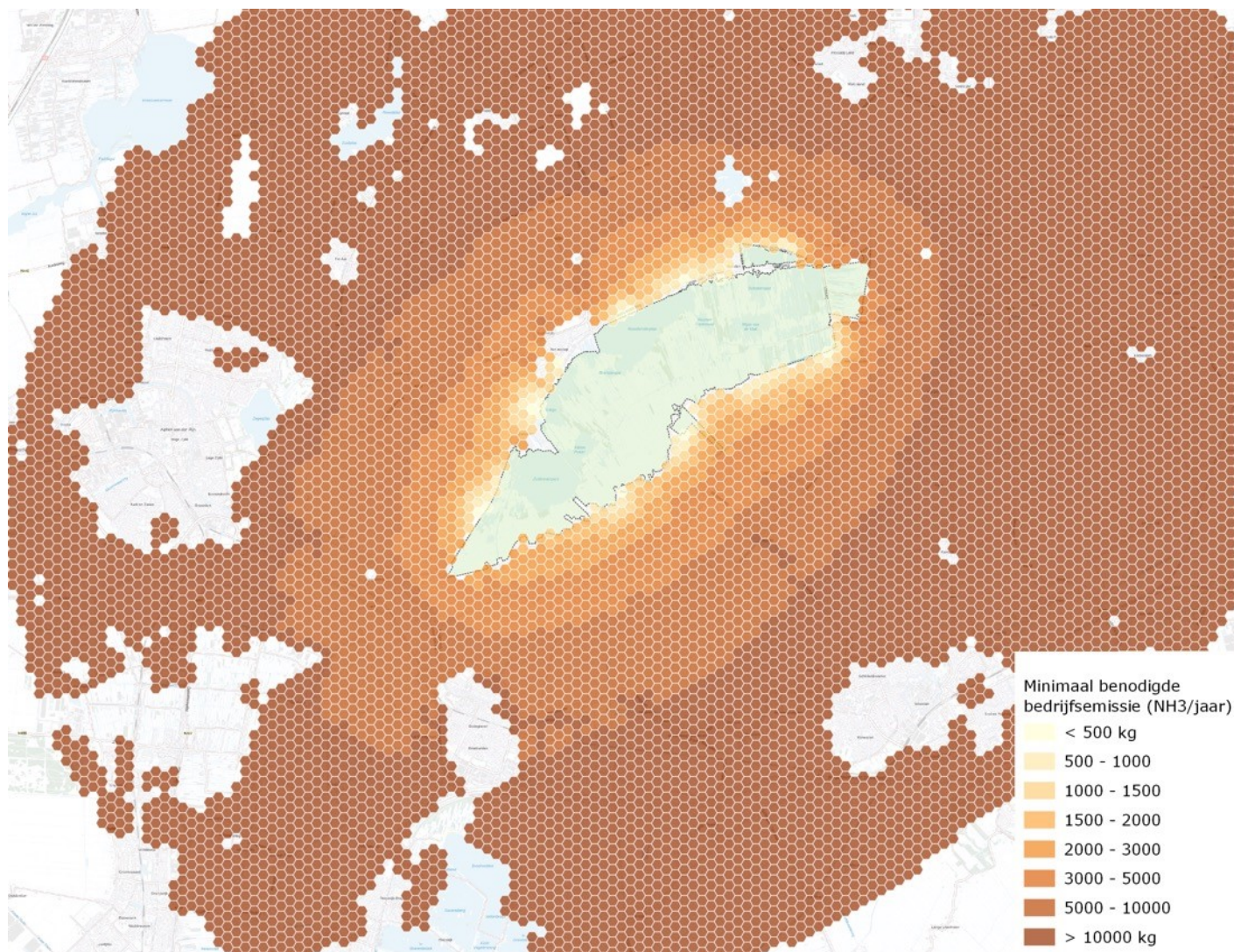
Voor eventuele nieuwvestiging, kan er gekeken worden op de kaart in Figuur 5 om te zien welke bedrijfsemissie eventueel kan leiden tot een classificatie als piekbelasting. In de figuren op de volgende pagina's, zijn de resultaten ruimtelijk weergegeven.

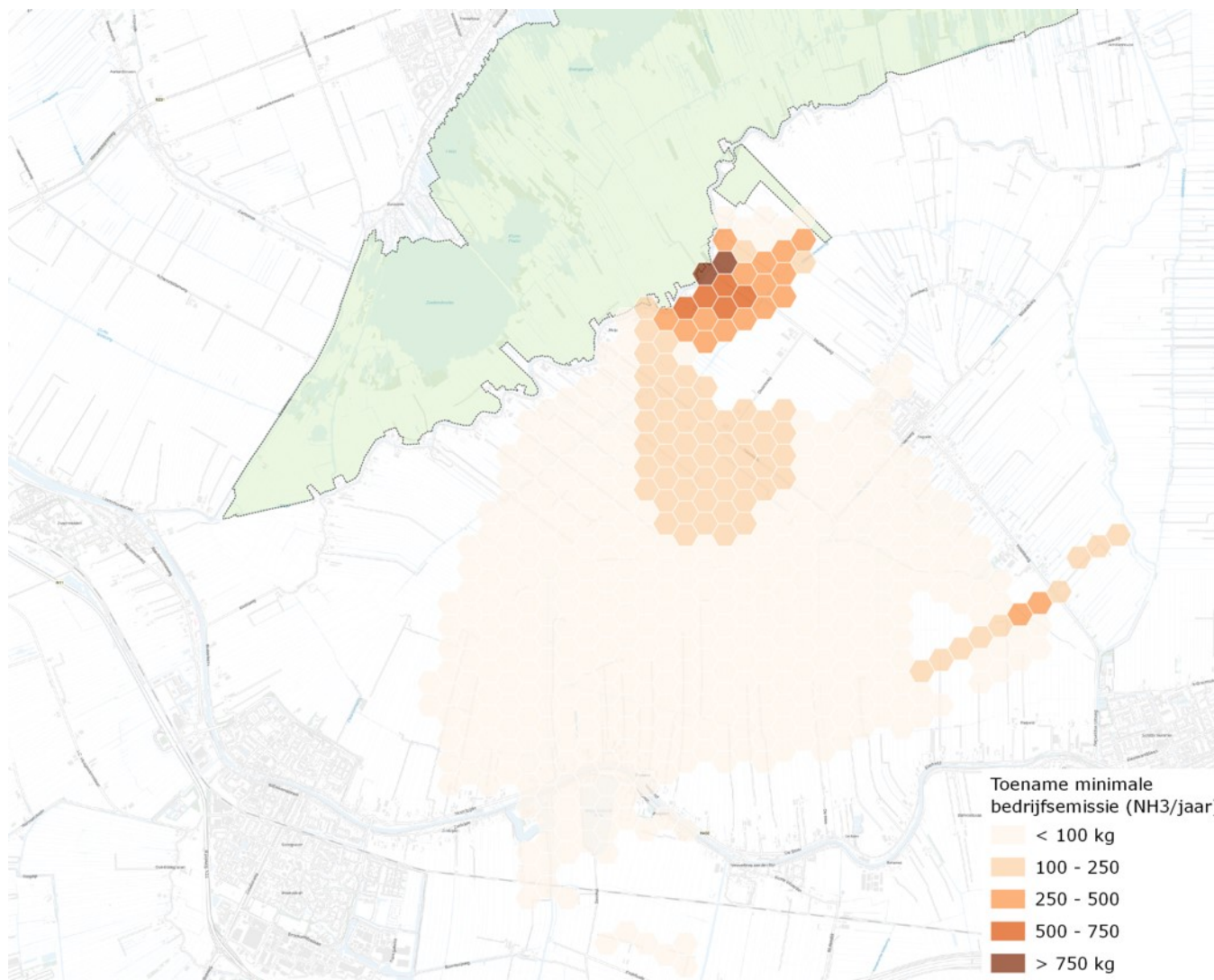
Figuur 3: Huidige situatie in Nieuwkoopse plassen. In het groen is de begrenzing van het natuurgebied weergegeven. Met grijze lijntjes het huidige areaal natuur met kwalificerende habitattypen. De blauwe hexagonen op de kaart zijn de maatgevende hexagonen zoals die zijn bepaald voor de 'Regeling provinciale aankoop veehouderijen nabij natuurgebieden'

Figuur 4: In het donkergroen is het deelgebied aangegeven waar het nieuw te ontwikkelen blauwgrasland aangelegd wordt. Bij 'A' verplaatst de maatgevende hexagoon iets naar het zuiden, omdat de overlap met een kwalificerend habitatype vermoedelijk groter is en de afstand tot de rand van het gebied gelijk. Bij 'B' komt er een maatgevend hexagoon bij, omdat daar eerder geen kwalificerende habitatype aanwezig was. Of deze verschuiving ook een beperking oplevert voor huidige of nieuwe economische activiteiten is onderwerp van dit onderzoek.

Figuur 5: Minimaal
 benodigde
 bedrijfsomvang voor
 ammoniakemissie uit
 stallen om op basis van
 de nieuwe situatie te
 kwalificeren als een
 agrarisch piekbelaster
 (drempelwaarde 2
 mol/ha/jaar). De
 hexagonen in het
 emissie-grid stellen een
 fictief agrarische 'bron'
 voor. Waarbij de
 bronkenmerken gelijk zijn
 aan een melkveebedrijf.
 De hexagonen hebben
 een doorsnede van ca.
 220m.

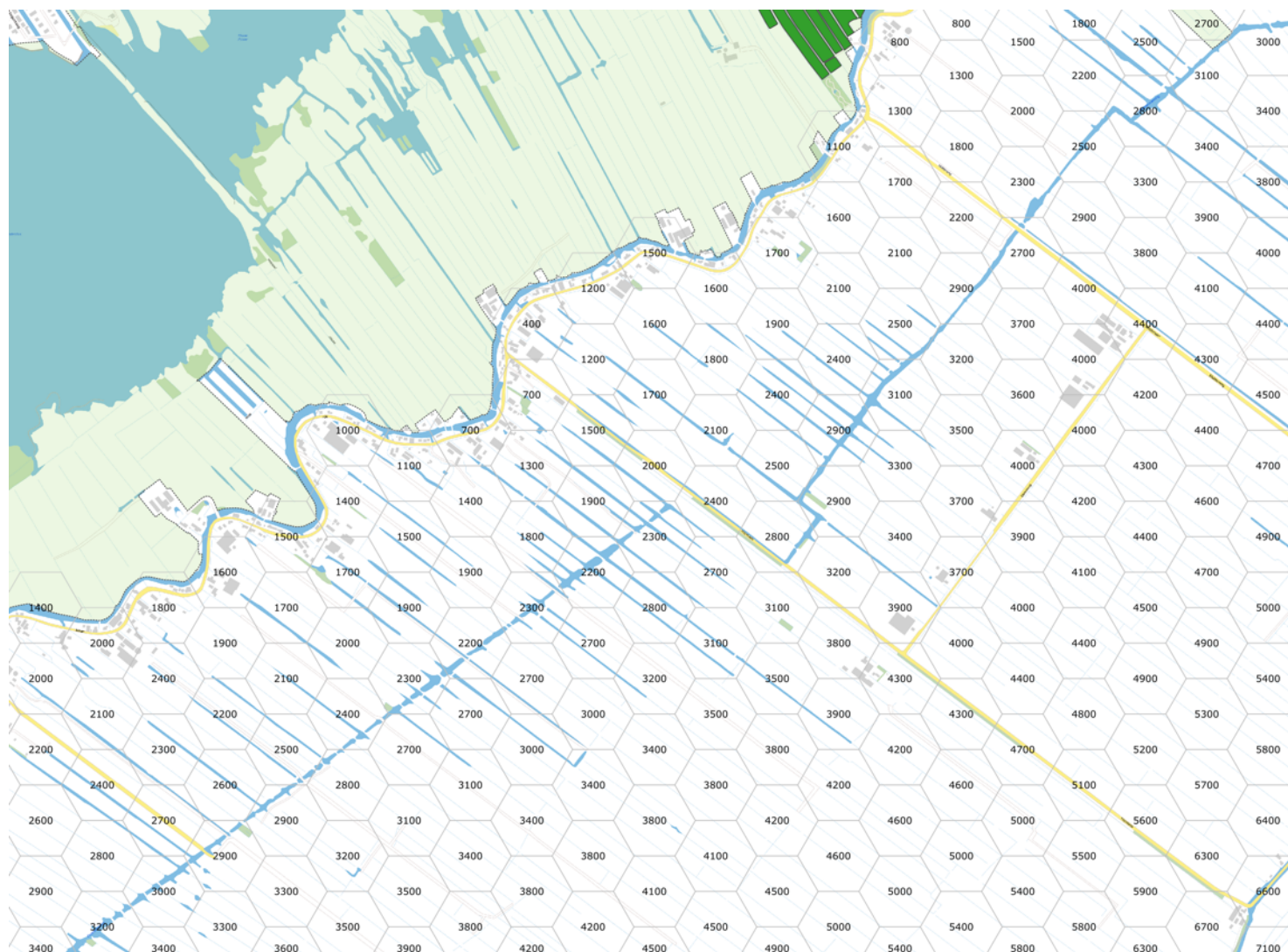
Figuur 6: Theoretische exercitie, waarbij geredeneerd vanuit de nieuwe situatie met nieuwe natuur wordt gekeken in welke mate er sprake zou kunnen zijn van een beperking voor economische activiteiten. Op de kaart is weergegeven hoeveel hoger de bedrijfsemissie theoretisch zou mogen zijn wanneer de nieuwe natuur niet zou worden gerealiseerd en een bedrijf ook nog steeds op een drempelwaarde van 2 mol/ha/jaar zou mogen uitkomen. In veel gevallen liggen deze theoretische emissies ver boven de huidige bedrijfsemissies en zullen in praktijk niet binnen de toestemmingverlening realiseerbaar zijn.

Hexagonen hebben een doorsnede van ca. 220m.

Hexagonen op grote afstand waar een (beperkte) toename van mogelijkheden is, worden niet op kaart getoond. De vraag is gericht is op de mogelijke afname van mogelijkheden voor bedrijven.

wing partner
in ruimte
en ontwikkeling

Figuur 7: Uitsnede ten zuidwesten van het gebied met nieuwe natuur (donkergroen). In de hexagonen is de maximale ammoniakemissie voor stallen weergegeven die bij benadering vanuit een bedrijf binnen dat hexagoon nodig zou zijn om de drempelwaarde van 2 mol/ha/j te halen. Het verschil met de situatie zonder nieuwe natuur is af te leiden uit Figuur 1 Figuur 6.

Afhankelijk van specifiek stalconfiguraties kan de uiteindelijk benodigde emissie natuurlijk afwijken, maar het gaat hier om een algemene indicatie